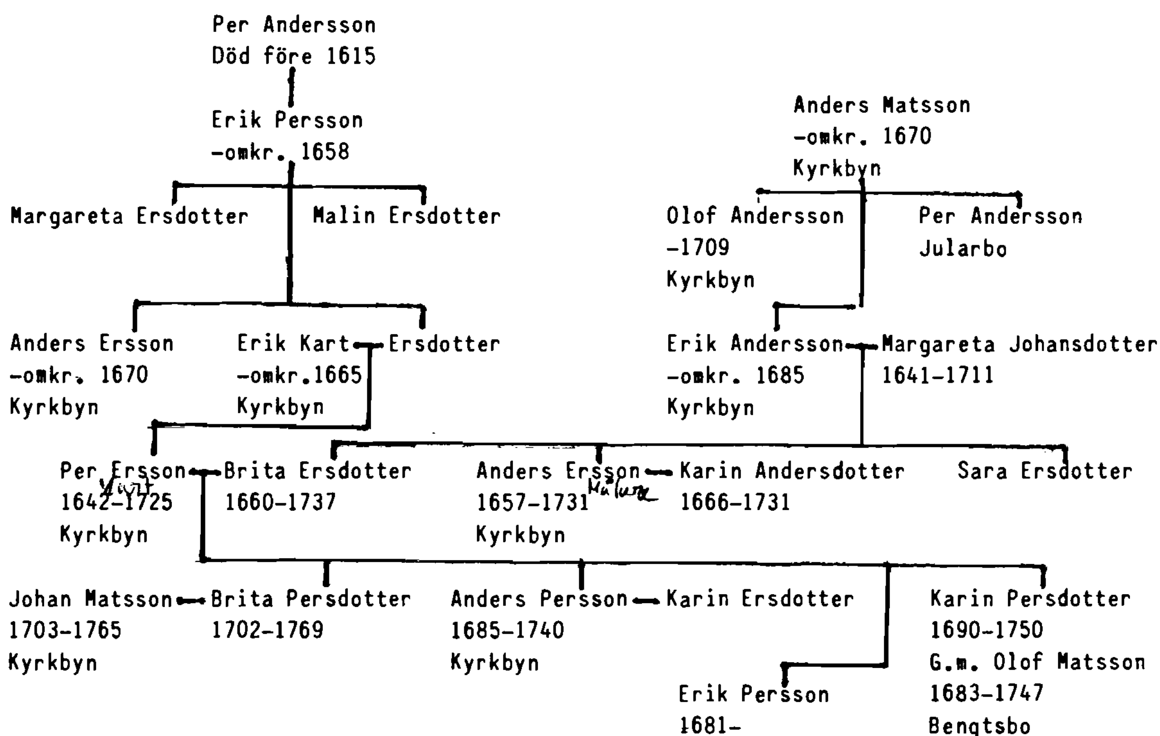
PER ERSSON KART

Per Ersson Kart är min farmors mormors farmors morfar. På de följande sidorna har jag samlat vad jag i domböckerna har funnit om honom och om hans närmaste släktingar. Det är mest tvister om egendom, men tyvärr är det ju så att de trevliga händelser, som säkerligen inträffade även på den tiden, inte finns beskrivna i några skrifter.
Om hans far Erik Kart har jag inte funnit någonting i domböckerna, och i mantalslängderna nämnes han endast som "Erik Kart" eller "Karten" utan patronymikon. Av namnet att döma var han soldat eller möjligen smed. Moderns namn har jag inte lyckats finna i några handlingar. Morfadern Erik Persson var med i längden för Älvsborgs lösen 1613, och före honom fanns en Per Andersson, troligen fadern. Detta antagande bestyrkes i ett tingsprotokoll för den 12 maj 1652. Erik Perssons brorsdotter begärde då, att få tillträda sin faders del i gården. Mot detta invände Erik Persson, att han betalat sin faders skulder på hemmanet, vilket visar, att den förre ägaren Per Andersson var hans fader.
År 1664 såldes delar av hemmanet till kyrkoherde Moraeus, troligen av Erik Perssons syskons arvingar. Dessa delar köpte sedan Per Ersson tillbaka med hjälp av svärfadern Erik Andersson. Tidigare hade han även köpt två av sin mostrars andelar, och därmed var han ägare till större delen av det som benämndes Erik Perssons mantal.
De dödsår från 1600-talet, som anges i nedanstående släkttavla, är mycket ungefärliga. De avser endast att ge en liten uppfattning om vid vilken tid personerna levde.

1984
Arne Sohlström
Vitmåragatan 9c
722 26 Västerås

PÅ MORFARS TID ....

KLHA, III, AI:1, f 39v, 16 juni 1651

Erik Persson i Grytnäs Kyrkby talte till Anders Eriksson i Skräddarbo, om en smedjedel, Mellansmedjan benämnd, som han berättade sig hava efter sin hemmansdels rätt sin del uti. Och nu intet haver åtnjutit i 50 år eller mera, varemot sade Anders och hans flera consorters, att Eriks moder skall hava tagit rätt för samma smedjedel, men kunde det icke bevisa.
Blev avsagt att Erik efter mätesmannaorder, skall inlösa sin del i samma smedja.

KLHA, III, AI:1, f 766v, 12 maj 1652

Olof Persson i Gjesarvet talte till sin hustrus farbroder Erik Persson i Grytnäs Kyrkby om en del av det hemmanet Erik nu besitter, berättandes att hans hustru efter sin fader är bördig till samma hemman, och därföre vill hava sin del där uti.
Där emot beviste Erik Persson, att han har betalt sin faders gäld för samma hemman, allt här belöper i stångjärn 13 skeppund och penningar 58 daler 16 öre kmt.
Blev avsagt att de skola taga 3 gode män på var sin sida och låta rannsaka och skatta hemmanet. Sedan har Olof makt att giva Erik sina penningar igen på en brodersdel och träda den till i hemmanet.

.... OCH DÄREFTER

KLHA, III, AI:3, f 908v, 17 nov 1659

Anders Eriksson i Grytnäsbyn skall hava av sina medarvingar så mycket han betalat för sin fader Erik Persson uti Cronans utskylder, förr än de med honom träda till arvs, gånge sedan efter var sin rätt till skifte.

KLHA, III, AI:8, f 23, 22 april 1664

Uppbjöds andra gången den jordedel uti Erik Perssons hemman, som Anders Persson sålt till Herr Olof Kyrkoherde i Grytnäs för 124 daler kopparmynt.

Uppbjöds första gången Olof Perssons hemmansdel i Erik Perssons hemman sålt till Herr Olof Kyrkoherde i Grytnäs.

KLRD, 13, f 271, 22 okt 1674

Per Eriksson i Grytnäs fick fasta på sin morsysters Malin Eriksdotters, född därsammastädes, arvfallna hus och jord uti gamla Erik Perssons hemman i bemälda Grytnäs Kyrkby, som han av henne köpt haver för 70 daler kopparmynt.
Item på sin morsysters Margareta Eriksdotters ibidem hemmansdel därsammastädes, köpt av henne för reda betalning, dock brukar hon samma hemmansdel själv så länge hon kan finna.

KLHA, III, AI:27, f 225v, 13 okt 1686

Erik Andersson i Grytnäs Kyrkby samt hans måg Per Ersson fingo fasta på Erik Perssons i bemälde Kyrkby hemman, som de den 13 oktober 1683 hava köpt av Kyrkoherden i bemälte Grytnäs Olai Moraei (m. fl.) för 980 daler kopparmynt.

ANVÄNDA FÖRKORTNINGAR:

KLHA = Kopparbergs läns häradsrätts arkiv (ULA), följt av, serie nr, volym nr, uppslag nr eller mål nr, tingets öppningsdatum.

KLRD = Kopparbergs läns renoverade domböcker (RA), följt av, volym nr, uppslag nr eller mål nr, tingets öppningsdatum.

PER ERSSON ANKLAGAR FJÄRDINGSMANNEN FÖR FUSK MED TIONDET

KLRD, 26, f 944, 19 maj 1690

Besvärade sig fjärdingsmannen Per Olsson i Rembo över Per Ersson Kart i Kyrkbyn, att han har utfört honom såsom han skulle under kyrkotiondets intäkter anno 1688 stulit så och undanstuckit en hop säd. Per Ersson påstod sig så talat och sade han, att det var desslikes sant, ty då under intäkten har om morgonen Per Olsson i hans hus insatt till förvaring en spann ren säd, därav en mindre säck avknutits, än en annan avknuten, item en påse om aftonen. Denna säck förutan skall han fört en spann till Olof Andersson i Kyrkbyn och fått 5 daler av honom. Ytterligare beropande sig på kyrkvärden Bengt Andersson i Mästerbo, det han skall veta berätta, att oriktigt plägar tillgå med tiondet. Item skall kyrkvärden känt, att fjärdingsmannens hustrus syster Sara Andersdotter har ingen tionde ingjort i det året, och begärde att kyrkvärden måtte avhöras under ed. Fjärdingsmannen inlade befallningsmannens Hans Hiuls attest, att han har tillåtit fjärdingsmannen behålla och igenfå en spann säd, som han hade fört med sig till att ingöra för sin dannespann. Ytterligare har befallningsmannen tillåtit honom att sopa låren och han fått samla sig där något desslikes. Den andra spannen belangandes, som till Olof Andersson blev buren, påstod Bengt Andersson varit sig och andra kyrkvärden Anders Eliasson given för dannespannen som de kalla.
Vidare inlade fjärdingsmannen häradsskrivare Anders Linds attest, i vilken ävenså infört finnes, att befallningsmannen och han haver lovgivit Per Olsson sopa kyrkohärbärget rent förrän säden intogs, och han då fått litet i lårarna samla sig. Noch hava de sänt honom med havre till sina hästar om dagen en gång.
Kyrkvärden Bengt Andersson efter Per Erssons påstående, avlade eden och betygade han, att han vet ingen oriktighet vara förlupen eller kunnat ske, ty han inmäter för var och en som uppropas till dess ingen resterar. Fjärdingsmannens hustrusyster som omtalas, påminner han sig intet sett under intäkten, men om någon annan gjort in för henne, det vet ej han. Vilket fjärdingsmannen sade gjort vara.
Än sade Per Ersson, att han för några år sedan haver fört en rågpåse till kyrkohärbärget och Per Olsson bjudit Anders Jacobsson i Skräddarbo föra den tillbaka och inleverera hos Per Ersson som han ock gjort. Per Olsson sade detta måtte vara sig likaså efterlåtet av befallningsmannen som det förra. Och frågar om icke säden är vorden riktigt för honom annoterat i tiondelängden, det Per kunde ej neka till.
Per Ersson angav, att i år är en havrepåse som han ingöra skulle, av fjärdingsmannen vorden återskickad i hans gård, men fjärdingsman svarar sig blivit beordrad bära den till befallnigsmannens och häradsskrivarens hästar, och frågar om icke havren anskriven blivit på hans namn i längden. Per Ersson säger, att huru med inskrivningen beställt är vet han ej, men dock vet han, att hästarna fingo ingen havre. Befallningsmannens profoss Johan Girs sade sig följt med i tvenne gånger och givit hästarna havre till att äta.
Per Ersson angav, att länsmannen Olof Ersson haver försökt bilägga saken och bjudit dem penningar, så ock velat giva åt kyrkan något, om de ville nederlägga saken, och inte den utföra.
Länsmannen sade sig befarat hava, om sin son skulle vara häri all klar, efter de så grovt utförde honom. Och alltså gärna velat avställa detta, ty han tänkt någon fläck till äventyrs hava vid honom, vilket han gjort av en faderlig kärlek och åhåga om bemälde sin son. Men Per Olsson har själv intet sökt eller begärt förlikning.

Resolution: Efter som Per Ersson faller i bevisen, och grundar sin talan på misstankar, såsom befunnet är. Alltså efter 20 Cap Tingsbalken sakfälldes han till 40 daler Silvermynt och fjärdingsmannen dömdes för vitet fri.

PER ERSSON BEGÄR ATT FÅ INLÖSA ANDELAR I MANTALET

De grannar, som Per Ersson i den följande domboksexcerpten begär att få utlösa, säger sig vara bördiga till en tredjedel i mantalet. Detta betyder möjligen, att de eller deras hustrur är ättlingar till Per Erssons morbror Anders Ersson. Om så är fallet, är det också möjligt att det fanns ytterligare en dotter i Erik Perssons barnkull utöver de tre jag har funnit.

KLHA, VI, AI:1, opag., 27 april 1701

Förekom Per Ersson i Kyrkbyn, som låtit instämma sina grannar, Erik Matsson och Per Hansson, av vilka han åter vice versa inkallad var, tillbjudandes han dem lösen för deras jordedel, som in uti själva byn intet skall vara större än de av årliga kolräntan utger allenast 2 1/2 stig, och således intet hinner upp till ett fullt åttondels hemman.
Var emot de pro primo svarade sig desamma 2 1/2 stigar kol i bolbyn årligen utgiva, och dessutom av torpet Abrahamsbo, som enskilt icke skattlagt är, utan skattar in med bolbyn 2 stigar, varmed kolräntan inalles belöper sig till 4 1/2 stigar, och när allmänna jämkningen över hela socknen på den redan gångna reven inom kort företages, tör hända att skatten bliver dem förhöjd, och de lagda för ett fullt fjärdedelshemman, varå bägge efter förordningen skola kunna besuttna bliva.
Tilltalade pro secundo Per Ersson om jämkning och efter bördsrätten proportionerad inlösen uti den del som ifrån sal. Kyrkoherden Olaus Moraei och dess intressenter blivit inlöst för 900 daler kmt, varav de bördiga varit till 1/3-del emot Per Ersson, men besitter allenast 200 dalers värde, och han innehaver jord för 700 daler, samt således över sin bördsquota 100 dalers värde som dem tillbort, men deras föräldrar och svärföräldrar för oförmögenhets skull i den tid jorden inlöstes, intet mäktat inbörda och försvara sig vid.
Till svars uppå detta tilltal uppviste Per Ersson köpebrevet av den 13 oktober 1683, uppå inlöst jord uti Erik Perssons hemman i Kyrkbyn, för 980 daler kmt, utav sal. Kyrkoherden Herr Olof Moraei och dess medintressenter, varandes samma köpebrev uppå Per Erssons namn allena inrättat, och han efter föregången laga med ....., den 16 oktober anno 1686 Häradsrättens fasta därpå erhållit, dessutom förmenandes Kyrkoherden Moraei med hemmanet hava lagfarit, när han det ifrån bägge parternas förfäder inlöste, och det jämväl ur börden gånget, hava varit lagligen bortåt Kyrkoherden, så att vid jordens inlösning från honom icke så mycket varit någon behållen bördsrätt att påse och eftergå, som varderas förmögenhet och utlagda penningar på samma inlösning. Således kan i avseende på dessa mellankomna lagfarter och fastebrev, sade sig förmoda att bliva frikänd ifrån vederparternas åtal på någon vidare bördslösen av honom. Men dem bägge uppå en så liten del den han till lösen vill och nödgas driva, för åtskilliga olägenheter honom av bägges inträngande där inpå tillstöta skulle, sig icke kunna försvara emedan de äga intet mycket vardera som hinner upp till full besittningsrätt.
Erik Matsson invände sig ock äga del uti Erik Jöranssons mantal i Kyrkbyn, varav går 2 stigar kol, dem han under roteringen förmodar få draga tillsammans under ett mantal, och således nog fullsutten bliva. Om han likväl skulle förpliktas att taga lösen för sin hustrus jord uti Erik Perssons mantal, svågern Per Hansson då därtill närmare bördsrätt äga än Per Ersson, vilken bördsrätt svågern Per Hansson sig på sedan oavkortat och oprejudicerat av Per Ersson, eller någon annan förmer i börden, reserverade och förbehöll.

Resolution: Så framt Erik Matsson skönt intet skulle under mantalens och jordebokens inrättande uppå den allaredan gångna reven, kunna efterlåtas att draga sin egen och sin hustrus jord tillsammans inom

ett mantal, utan för honom och dess svåger Per Hansson allt skulle bliva uti lika skick och utseende som det nu är, och endera av dem likmätigt Tingsförordningen emot hemmanens klyvande uti mindre än åttondelar, då skulle förpliktas att taga lösen, äro de dock närmast i börden, att lösa varannan, och kunde Per Ersson intet komma därtill, så länge de varannan utlösa ville och förmäkta, allt därför och på det erfaras må, i vad stånd deras hemmansdel, och denna sak kan komma under allmänna jämkningen, och nya jordebokens inrättande, ty förorsakas Rätten med sitt betänkande att uppskjuta, till dess det allt framgånget är. Men angående den lösen, som Erik Matsson och Per Hansson påstå efter forna bördsrätten att njuta, och bliva emot penningars avläggande förhulpen till fulla tredingen emot Per Ersson, så kan sådant des mindre ske, som de igenom lagfart och emellan kommen fasta för Per Ersson, därifrån alldeles avstängda äro, dock där under begrepna för 200 dalers kmts värde allenast eller 2 1/2 stig kolränta.

NÅGRA DATA OM GRANNARNA OCH OM ABRAHAMSBO

Per Hansson, 1658-1725, var bosatt i Abrahamsbo och gift med Kerstin Nilsdotter.
Erik Matsson, 1667-1729, var bosatt i Kyrkbyn och gift med Elisabeth Nilsdotter, 1674-1729
Hustrurna är döttrar till Nils Sigfridsson i Darsbo.

Den 22 april 1664 behandlades två förvärv av andelar i Abrahamsbo:
Anders Persson, Anna Eriksdotter och hustru Brita Eriksdotter i Kyrkbyn gjorde ett byte med hustru Elisabeth Månsdotter i Abrahamsbo. Hustru Elisabeth gav den jord i Kyrkbyn hennes barn ärvt efter deras avlidne fader, och barnen fick i stället den del av Abrahamsbotorpet som deras fader hade uppodlat av mark och mo.
De delar hustru Kerstin Ersdotter hade köpt av Herr Christopher i Kyrkbyn och av Anders Matsson i Brandmoren.

NY TVIST MED GRANNARNA

KLRD, 55, 2 maj 1707

Framstodo Per Hansson och Erik Matsson i Kyrkbyn med Per Eriksson ibid, om den del i skogen .... hava än deras rätt efter kolräntan, nämligen 4 1/2 stigar påbelöpa skall, emot Per Ersson vilken är lagd för 15 stigar. Begärandes alltså få fyllnad som för dem fela skall, och att därvid aktas måtte, det Per Ersson ifrån ansenliga skogsstycken bortsålt, varigenom de i sin rätt ingen minskning känna vilja, hållandes för vara rättvist, att ock contraparten består dem vedergällning för all den tid han haft bete, och nyttjat deras bortavarande och felande rätt i skogen. Per Ersson påstår Per Hansson och Erik Matsson hava så mycket av skogen som deras del påbelöper, dock icke vetandes huru vida utlagorna efter deras arvsrätt i hemmanet rätt uträknade äro. Utan vice versa efter sin uttagna stämning, påstår Per Eriksson att få njuta sin del i torpet Abrahamsbo, vilket Per Hansson och Erik Matsson bestridde, framläggandes parterna å bägge sidor sina innehavande gamla brev om arvsrätten och huru Abrahamsbo tillkommet är, vilka upplästes och därefter sedan skulle ventilerade bliva.
Resolverades: Alltemedan Per Hansson och Erik Matsson för torpet Abrahamsbo tvenne stigar och för den uti hemmanet i Kyrkbyn med 200 daler inlösta delen 2 1/2 stigar kol skattar, så bör de ock därefter emot Per Ersson vilken 15 stigars kolränta utgör, njuta av skogen sin proportionerliga del till fullo, dock så, att som igenom de ingivna skriftliga handlingar nu icke kunde utredas, huruvida som Per Ersson mente, deras del i hemmanet emot vad han ärftligen och för 720 daler löst, bör vara mindre än att därav 2 1/2 stigar kol gå kan. Alltså lämnades sådan tvistighet om quanto under närmare rannsakning och överseende inför skogsdelningsmännen länsman Zachris Aronsson, Hans Matsson i Nybyn och Anders Ersson i Östanbyn, vilka således i anledning av varderas rätt, hava att dela skogen parterna emellan.

Svärmodern protesterar mot husbygge och rykande skorsten

KLHA, V, AI:1, f 62, 3 okt 1687

Hustru Margareta Johansdotter, sal. Erik Anderssons i Kyrkbyn på sina barns vägnar, item dess son Anders Ersson på Hans Nilssons mantal, noch Olof Andersson ibm, än mågen Per Ersson på Erik Perssons mantal boende, talade till materialskrivaren i Avestad Lars Göransson, att han bygger sig gård på en röjning kallad Forsröjningen vilken inhandlad är av Anders Andersson, Johan Hansson, hustru Karin Andersdotter, Per Ersson Kart, Per Matsson, Hans Andersson, Elian Andersson och Erik Andersson Stigare, alla på Bråtargårdshemmanet i Kyrkbyn boende, befarandes kärandena sig intrång kunna därav ske framdeles, efter deras slog ligger där nära intill, utan påstå de, att köparen ej må sträcka över sitt köp, ty om där bliver byggt, intet annat kan vara till väntandes, än att de andra taga skada med tiden på mulbeten och skogen, som till vedbrand kan tarvas.
Lars Göransson och dess svärfader ......snidaren mäster Johan Plantin på sina dotterbarns vägnar efter sal. Mats Michelsson, som först inhandlat har denna röjning och var Lars Göranssons antecessor i giftet, exciperade emot käromålet, inläggande först köpeskriften av den 2 juli 1676, sedan fastebrevet av den 11 juni 1678 på bemälde Forsröjning, och sade det ingens mening eller tanke vara att bygga gård härsammastädes, utan allenast en stuga, att gå och uppehålla sig uti när som röjningen bärgas, och något arbete förehaves, item när de vilja om hösttiden beta ut .... i röjningen, tänka de och intet att gå utom hank och stör och över sitt köp.
Och yrkade vidare, att dessa som klaga, hava härmed intet till att beställa, ty intet hava de sålt, ej heller ligger röjningen uppå deras skog och teg.
Klagandena sade, röjningen neka de intet den andra, men om köparen inrättar rökande skorsten därsammastädes, så följer väl mera olägenhet efter, och för den befara de sig, ty då bliva där straxt ett torp.
Frågades om de i bolbyn som sålt hava, kunna mista sådan lägenhet ifrån hemmanet, och om hemmanets ägor kunna låta riva sig således? Kyrkoherden Olof Moraeus och dessa klagare sade, att de bemälte säljare äro så arma och försvaga sig således själva, att de ej mäkta underhålla sina stängsel kring ägorna i bolbyn, därigenom byborna lida stor olägenhet och men.
Frågades om denna röjning kan skattläggas ifrån bolbyn? Vartill svarades alldeles nej. Men gör han som nu possiderar röjningen utlagor in med bolbyn.
Emellan åborna på Hans Nilssons och Erik Perssons mantal i Kyrkbyn boende kärande, och materialskrivaren i Avestad Lars Göransson svarande, angående huruvida honom må efterlåtet vara bebygga Forsröjningen, vilket ligger på Brätegårdshemmanets i Kyrkbyn utmark, varom tvistas.
Resolution: Att såsom röjningen berättas ej kunna skiljas ifrån bolbyn och bliva skattlagd utan bolbyns prejudice och skada, allt så efter Kungl. skogsordningens 17 och 18 punkter kan Rätten ej tillåta att här bygges .....hus och hålles rökande skorsten för påföljande olägenheters skull i längden för bolbyn, såsom synnerligen i bete och vedbrand, utan om det sker må lösas under bolbyn igen. Jämväl om den någon tid till lösen faller, bliver och bolbyn närmast det att inlösa.

Svärfaderns fäderne

KLHA, II, AI:10, f 394v, 1 juni 1643

Anders Matsson i Grytnäsby fick fasta på ett hemman beläget tillhopa med hans förra uti byn, både i hus, jord och all tillhörande lägenheter, som han hade köpt av Hans Nilsson, tillförne i Grytnäs Kyrkby boendes och nu i Romfartuna socken, med hans hustrus råd och samtycke, för stångjärn 28 1/2 skeppund.

Svärmodern protesterar igen

KLHA, V, AI:2, f 164, 25 sept 1693

Skolmästaren i Hedemora, Vällärde Herr Svilling begärde få inlösa en vret kallad Mats vret, som hör under Anders Hanssons mantal i Kyrkbyn, däri Herr Svilling äger hälften.
Hustru Margareta Johansdotter sal. Erik Anderssons i Kyrkbyn inlade fasta på jorden av den 8 maj 1677, varuti sal. Mats Anderssons änka finnes hava sålt samma vret, som då var en slogsved, och begärde hon bliva behållen vid köpet, ty hon med de sina har lagt mycket arbete därpå, och årligen gjort in i utlagorna.
Härvid förekommo sal. Mats måg Elias Brännare och sonen Per Matsson, vilka bebo samma mantal, och begärde njuta bördsrätten, helst efter vreten är av deras respektifar och svärfader upptagen.
Resolution: Efter Kungl. Maj:ts allernådigste Placat av den 12 juli 1677 kan ej vägras vretens återlösen till hemmanet, men anses barnen vara närmast att lösa vreten tillbaka om de så förmå, efter gode mäns skattning, och där de ej gitta är då Herr Svilling berättigad därtill som intressent i mantalet.

Per Ersson mot svärmodern

KLRD, 65, f 1008v, 5 maj 1712

Insinuerade Per Ersson i Kyrkbyn en protest mot sin svärmoder hustru Margareta Johansdotters författade disposition i den måtto, att hon bortskänkt en inlöst jordedel åt sonen Anders Ersson Målare och dottern hustru Sara Eriksdotter, till hälften vardera, begärandes att däröver dem ingen lagfart beviljas må, innan saken bliver alla tre syskonen emellan antingen bilagd eller lagligen prövad, vilket till protokollet intogs.

Tvist om en äng

KLRD, 80, mål 13, 21 okt 1723

I anledning av den syn och undersökning, som några av Rättens medlemmar verkställt över den så kallade Erik Pers ängeslott uti ...., som Lars och Anders Jöranssöners mantals åbor uti Kyrkbyn, såsom en tillhörighet under deras hemman söka återlösa, inställde sig parterna att härutinnan erhålla Rättens utslag, berättandes nämnden, som där på syn varit, att de andra nästgränsandes ängar gå alla ända fram till gärdesgården, undantagandes för dessa tvenne mantal, som till halvannan del av denna ängeslott blivit avskuren, så att av belägenheten likt synes, som skulle den av ålder kommit dem till.
Men innehavarna av bemälte åkerstycke, målaren Anders Ersson och Erik Ersson i Kyrkbyn beropade sig på urminnes hävd, under förebärande, det framlidne Kyrkoherden Herr Olof Moraei av utmarken uppröjt detta ängestycke, som för detta med .... ingen gemenskap haft, innan det till lindring uti Prästbordets hållning blivit därunder lagt, skolandes efter honom mågen Capellanen Herr Christopher Ihrstadius, som varit Anders Erssons svärfader, fått det under sina händer, intygandes och med honom Per Ersson i Kyrkbyn, att dess morfader Erik Persson varit därav ägare, och således under dess mantal med rätta lyda bör, men han förmente Målaren det emot årliga utlagor det att bruka.
Resolution: Ehuruväl belägenheten synes medgiva, att Erik Perssons ängeslott är en tillhörihet under Lars och Anders Jöranssons mantal, dock som kärandena intet dokument förmått visa, det deras förfäder efter 1604 års allmänna skattläggning detta ängestycke under sin possession haft, ej heller ock Rätten betänkeligt, att endast i avseende på situationen och skiftegången ifråndömt svarandena sin hävd, utan bliver de i förmåga av 1 Cap Jordebalken skäligen därvid behållna, intill dess vederparterna contrarium kunnat visa.

Tvist om tegar i Uppsjön

KLHA, V, AI:2, opag., 8 okt 1694

Per Eriksson i Grytnäs by, samma socken, kärade till Commissarien Arvid Forssenvald och dess moder hustru Anna Olofsdotter, att få igenlösa tvenne tegar i Uppsjön, som skola ifrån Erik Perssons mantal, det han åbor, komna vara, beropandes sig till bevis på sina grannars vittnesmål härutinnan.
Commissarien lät inlägga en skrift uti vilken han först tillkännagiver sig icke väl haft tid om detta ärende, att överse de därtill nödiga skrifter uti saken, men förutan att han haver en av dessa tegar köpt, skall ock en teg av dessa som nu omtvistas, Commissariens sal. fader emot en snart sagt dubbelt stor teg i Uppsjön utav sal. Kyrkoherden Moraei sig tillbytt.
Olof Eriksson och Per Olofsson i Södernäfde betygar, att dessa omtvistade tvenne tegar höra och förr legat under Erik Perssons hemman, som nu Erik Persson (skall vara Per Eriksson) allena possiderar.
Commissariens betjänt uppvisade sal. Herr Olai Moraei skriftliga byte med sal. Arvid Esbjörnsson om den ena tegen, som finnes confirmerat här på Tinget den 6 maj 1673. Men anhåller om uppskov till nästa Ting i denna sak, då han förmenar att fastebrev skall kunna igenletas, som dessa tegar skola vara inbegripna uti, efter som dessinnan ingen fara om dröjsmålet vara skall.
Resolution: Rätten lämnar Commissarien rådrum att efter begäran se om dessa tegar finnas i hans fastebrev, och så vida han kan finna, det de ifrån Per Erikssons hemman komna äro, då efter Kungl. Maj:ts förordningar Commissarien sig rättar och låter honom vederfaras vad högtbemälde förordning innehåller och förmår.

KLHA, VI, AI:1, opag., 24 maj 1695

Commissarien Arvid Forssenvald, vilkens moder sal. Arvid Esbjörnssons änka hustru Anna Olsdotter, till detta Ting åter varit stämd av Per Ersson i Grytnäs by, angående tvenne tegar i Uppsjön, som av henne undan hemmanet skola innehavas, och han till hemanet reducera söker, låtit i Rätten inlägga en skrift därutinnan förmälandes, att som han av sin moders brev i Stockholm förnummit av förbemälde stämning, och honom högt angeläget är, att därvid i egen person vara tillstädes, ty begärande han dilation till nästa Ting ity han säger sig ofelbart med alla sina skäl skola tillstädes komma, som i saken kunna upplysning göra, att han dessutom med sin moder måtte söka Kyrkobordet, och den där i lika mål partes actoris äger, all den stund den ena ängestegen som nu klandras, de med en i Uppsjön snart dubbelt större teg haver sig av sal. Kyrkoherden Olai Moraeus tillbytt och intet pericutum in mora vara skall.
Käranden Per Ersson beklagade att han med så länge dröjas, och sade att den ena tegen av dem han söker innehaves under Kyrkobordet, som sal. Arvid Esbjörnsson därför genom byte transporterat.
Resolution: Commissarien beviljas dilation till nästa Ting, därtill Per Ersson bör tillika stämma låta vederbörande för Prästebordet, jämte Commissarien och dess moder att då ett lag likmätigt slut ske må.

Svärfaderns hemman

KLHA, III, AI:15, f 50v, 17 maj 1672

Per Anderssons i Jularbo tillfallna arv efter sin fader i Grytnäsbyn, som han till sina bröder Erik och Olof Andersson ibm sålt haver för 240 daler kopparmynt, Erik 3/4 och Olof 1/4.

SVÅGERN ANDERS ERSSON MÅLARE GIFTER OM SIG

Per Erssons svåger Anders Ersson Målare var första gången gift med en dotter till kaplanen Christopher Ihrstadius, och brukade svärfaderns hemman Smedsarvet. Efter hustruns död inledde han ett förhållande med sin piga Karin Andersdotter från Pirka, och han gifte sig med henne trots moderns och de förra svärföräldrarnas motstånd.
I de följande domboksexcerpterna redogöres för detta, och för omständigheterna när han lämnade svärfadern och flyttade tillbaka till Kyrkbyn.
Det hemman Anders Ersson ägde i Kyrkbyn, och före honom fadern Erik Andersson, är nu Grytnäs Hembygdsgård.

KLRD, 28, f 1071v, 6 juni 1692

Capellanen Vällärde Christopher Ihrstadius förekom och begärde råd huru han emot sina mågar sig förhålla skall, ty de icke finna sig å alla sidor nöjda med det avsked, som dem emellan upprättat är den 21 maj 1690, intecknat den 22 dito nästefter.
Sedan härom något var talat i Rätten, och särdeles ett besked fordrades varför de vilja rygga förra avskedet. Så trädde nu alla vedergående uti närskrivna frivilliga förlikning, under loven och handräckning, att vilja bliva stadiga därvid, nämligen
Mågen Anders Ersson Målare, som har betalt på sin svärfaders gäld 250 daler 30 öre kmt skall såsom en creditor få intaga .... av Lindehagen efter gode mäns skattning och värdering, så att där hagen mera värd är, skall han det överskottet betala åt svärfadern, men där han ej upphinner skall för bristen hava sin regress till andra svärfaderns ägor. Eljest uti hemmanet Smedsarvet skall Vällärde Herr Daniel Lahlin tillträda hälften, efter svärfadern ej mäktar det allt förestå, och betalar Herr Daniel inpå Herr Christophers gäld så mycket han förmår, där emot han har sin försäkran i jorden. Efter gamla folkens död förbehålles Målarens lilla dotter dess bördsrätt i all morföräldrarnas egendom lika att påtala och utbekomma med de andra samarvingarna.

KLHA, V, AI:2, f 30, 6 juni 1692

Anders Ersson Målare i Östanbyn har besovit sin piga Karin Andersdotter barnfödd i Pirka, och kunde intet neka vara gjort under äktenskapsavtal, sedan Herr Daniel Lahlin honom det påvittnade, så har han ock sedan begärt lysning, men hans moder sönderrivit lysningssedeln. Varöver Karin klagade att hon är bedragen.
Resolution: Målaren dömdes efter 14 punkten och 15 Cap Kyrkolagen till att bliva vid konan och fullkomna äktenskapet. Men där han i Veni Consistorie får lov att skiljas vid henne, vill Rätten sedan strafflägga dem för lönskelägret. Dessa trädde sedan i äktenskap efter Rättens mening och dom.

KLRD, 28, f 1113v, 10 okt 1692

Anders Ersson i Kyrkbyn kom för Rätten och gav till känna att dess värdering, som efter Rättens sista resolution skulle gå över Lindehagen är ej ännu rätt försiggången. Eljest finner han sig ej belåten med den egendomen. Och därför begärer få förbliva vid dess första slutna avsked den 21 maj 1690 med svärfadern, som är Capellanen Vällärde Herr Christopher Ihrstadius. Vilken här emot exciperade, att han vill efterleva den förlikning som de slöto inför Rätten å sista Ting.
Resolution: Sista gjorda Judiciale förlikning kan ej brytas eller ändras, utan nämndes till värderingens vidare förrättande över Lindehagen, häradsskrivaren Lars Folkiern, länsmannen Per Bertils-

son i Bäsningen samt nämndemannen Per Ersson i Jularbo och revkarl Hans Matsson i Nybyn.

Därnäst såsom klagades, att mågen och svärfadern tränga varannan medan de bo i husen tillhopa uti Smedsarvet, så att daglig osämja därav flyter. Allt därför avskedades med Anders Ersson, det han ock själv utlovade, att efter han skall flytta i Midfastan, det han nu 3 veckor efter Helgomässa skall bortföra därifrån till sin gård i Kyrkbyn, och i vinter hämta fodret efter sig, när hans lägenhet så bliver. Däremot han ingen gödsel tillbaka förer, efter panten i Litslebo är utöcknad. Eljest gör han nu straxt stallet rent att svärfadern får det bruka.
Vidare efter Anders Ersson klagades ej hava byggt något, medan han bott i Smedsarvet, så avsades, att de ovanbemälde gode männen skola hålla på hemmanet en vederbörlig husesyn, och Anders Ersson sedan bota eller betala det som husesynen förelägger.
Yttermera på det Anders Ersson må komma till ändskap och riktighet med sina utlagda medel på svärfaderns gäld, att han antingen får dem igen eller säkerhet i panten Lindehagen, så uppbjöds den nu efter begäran första gången.
Anders Ersson begärde få sin lilla dotter igen ifrån svärfadern, som är Capellanen Vällärde Herr Christopher Ihrstadius. Herr Christopher sade Pastoren Herr Olof Moraeus hava så disponerat under arvsskiftet, att han skulle behålla barnet, emedan Anders Ersson har senare äktenskapet byggt emot förra svärfolkets vilja och samråd.

Resolution: Fadern kändes, såvitt honom icke något särdeles fel, brott eller ovilja emot barnet påläggas kan, vara närmast att behålla sitt barn, härtill Guds lagar och naturen gjort honom berättigad framför morfadern.

KLHA, V, AI:2, f 128v, 22 maj 1693

Presenterades till inteckning den besiktning, som av gode män förrättad är den 12 november 1692 efter Rättens resolution av den 13 oktober näst tillförne, uppå det hus som målaren Anders Ersson i Kyrkbyn besuttit, medan han brukat dess svärfaders Herr Christopher Ihrstadius hemman, och bestiger hela reparationen till 34 daler kmt, såsom själva instrumentet vidare utvisar.

KLHA, V, AI:2, f 184v, 22 maj 1693

Uppbjöds tredje resan Lindehagen vid Kyrkbyn i Grytnäs socken för Målaren Anders Ersson emot dess däri vunna pretention medelst tingsresolutionen av den 13 oktober 1692.

KLHA, VI, AI:3, opag., 7 april 1714

Inställde sig målaren Anders Ersson från Grytnäs Kyrkby, fordrandes reda och räkenskap av svågrarna Per Hansson och Anders Larsson i Pirka på sin sal. svärmoders hustru Malin Ersdotters efterlämnade lösa och fasta egendom därsammastädes, ...

PER ERSSONS HUSTOMT

KLHA, V, AI:2, f 30, 6 juni 1692

Per Ersson Kart i Kyrkbyn klagade, att han ej njuter mer än halv hustomt i byn emot dess grannar, vilka exciperade och sade, att han haver allenast halva tomten hem i byn, men andra hälften uti Hedetorpet, där han ock skall nyttja en vret som skattas för under Erik Perssons hemman.
Resolution: Detta kan ej rättas utan på det sätt att hela byn uppslås och alla tomterna efter gamla byskatten och då påses allas tomtmål. Eljest lovade Häradshövdingen vilja vid lägenhet besiktiga dessa tomter, då till äventyrs saken kan rättas, utan rev eller sådant större besvär.

Tvister mellan Per Ersson Karts arvingar

EFTER FADERNS DÖD

KLRD, 84, f 816v, 2 maj 1726

Sökte Johan Matsson i Kyrkbyn Rättens stadfästelse över det å sistlidne Ting här vid Rätten intecknade testamente, som dess svärfader Per Ersson Kart för sin död till 1/4-del av sitt hemman utfäst och tillsagt Johans hustru Brita Persdotter, varmed ock samtliga arvingarna vist sig benägna, men svågern Anders Persson velat ogilla och upphäva, så att han nödgats honom instämma, så väl därför som ock angående det han tillägnat sig bästa lotten uti hemmanet, varöver Anders Persson sig förklarade, det han som uti 16 år förestått jordbruket, trott sig vara närmare detta testamente än svågern, vilken njutit lön uti huset och hustrun ej äldre, än att hon nu först på några få år kunnat göra rätt för födan, skolandes och hemmanet till en del bestå av föräldrarnas arvejord, varutinnan han förmenar sig ej böra lida någon förminskning, helst han ock på lika sätt bevakar sin broders, avlidne Erik Perssons barns rätt, som omyndigt är. Eljest skall han intet påtvungit svågern den sämsta lotten, utan alltid varit därmed benägen, om vart skifte som det bäst fogar sig, bliver uti tvenne lika och jämngoda lotter fördelt.
Resolution: Alldenstund ingendera kunna giva någon till förståelig kunskap, vad Per Ersson uti hemmanet ärvt, eller huru mycket dess hustru av sina fasta arvsmedel där nedlagt, som ock med rätta likmätigt 8 Cap Jordebalken, hålles för hennes arvejord, såsom ej heller, vad och huru mycket han med sin hustrus och egna förvärvade medel inlöst, varandes ock ännu ingen rev och skattning över hemmanet försiggången. Fördenskull och innan denna testamentstvist slutas och avgöras kan, prövar Rätten nödigt, det länsman Fahlberg tillika med nämndemännen Johan Persson i Mästerbo och Jonas Hansson i Nybyn, som härmed anbefalles, att till arvingarnas underrättelse, som lösen taga skola, forderligast uppreva och värdera all Per Erssons efterlämnade egendom i hus och jord, samt den i tvenne jämngoda lotter fördela, skola även vid samma tillfälle avskilja och särskilt till sitt värde anteckna Per Erssons så väl som hans hustrus arv- och avlingejord. Varefter och så framt ingen förlikning om testamentet träffas, förbehåller sig Rätten vid nästa Ting, då Johan Matsson med samtliga dess medarvingar böra sig infinna, att härutinnan meddela ett ändligt laga utslag.

EFTER MODERNS DÖD

KLHA, V, mål 30, 29 april 1737

Förhördes den av Anders Persson uti Grytnäs Kyrkby, samt dess svågrar Johan och Olof Matssöner med deras hustrur vice versa instämda sak, angående deras .... fattade misstanke, att vid arvsskiftet efter deras moder och svärmoder, avlidne hustru Brita Ersdotter, som uti sistledne februari månad genom de tillförordnade gode män blev hållet, haver ansenligt både uti redbara penningar och annat undandolts, i synnerhet mågen Johan Matsson uti vilkens bröd och bolag, hustru Brita vid dödsfallet varit, som fuller sedan stämningen utverkats, godvilligt med sin hustru framgivit 382 daler, uti vilka penningar tillika med någon vävnad, som den 18 sistlidne april blivit samtliga arvingarna emellan bytta, dock förmenas han och hustrun ännu mera med sig innehava, som de skola böra uppgiva, och riktigheten därav änteligen bestyrka. Samma misstanke skall ock falla på sonen Anders Persson som ock mågen Olof Matsson, i ty hustru Brita år 1726 vid arvsskiftet efter mannen Per Ersson Kart undandolt en hop penningar, som hon hos dem uti förvar skall insatt, men ovisst huru vida de allt riktigt åter levererat, i ty låset till plåtkistan, som stått hos Olof Matsson, och hon i livstiden igen bekommet, varit

rubbat och brutet, så att hon själv bekänt, det både han och sonen Anders Persson tagit penningar ifrån henne, fast hon dem därom ej lagfört, utan velat fördölja sin förmåga.
Men Anders Persson och Olof Matsson föregåvo sig allt riktigt återlevererat, vad modern och svärmodern under deras vård anförtrott.
Likaledes nekade Johan Matsson och dess hustru sig hava något mer övrigt, än redan är uppgivet, det hans hustru fuller på första bytet framtagit, om inte moderns befallning varit, några dagar för hennes avlidande, det hon ej förr skulle dessa penningar uppgiva, innan de kommo med varandra inför Rätten, samt Anders Persson och Olof Matsson angåvo vad de tvenne undanhållit, och att Johan Matsson med sin hustru dem väl förtjänt, för den goda skötsel och omvårdnad, hon hos dem njutit, och de i det målet fått efter Kyrkoherdens Magister Ramseli uppviste attest ett gott beröm, då han henne med Herrens natvard besökt, men däremot besvärat sig över sonen Anders Perssons otidighet, begärandes alltså Johan Matsson, att njuta någon vedergällning för skötseln, sedan penningarna svärmodern honom eller dottern givit, gått dem samtliga till delning, det dock de andra högeligen bestridde.
Härvid berättade nämndemannen Erik Andersson i Östanbyn, att han och länsman som bytet förrättat, mycket yrkat därpå, att både penningarna och den andra egendomen i huset skulle riktigt uppgivas, men ej kunnat vidare uträtta, än uti inventariet är upptaget. Dock som de andra arvingarna i det högsta påstått, att mera penningar voro, och att de ej ville sig åtnöja, med mindre Johan Matsson, som tillställde dem 600 daler utom vad då redan varit bytt, har hans hustru fuller sig för honom utlåtit, det modern lämnat till henne några penningar, men varken omtalt, huru mycket det varit, eller dem framtagit, utan de måst låta därvid bero.

Resolution: Den andel uti förenämnda 382 daler så väl som vävnaden, Johan Matsson och dess hustru så uppsåtligen vid arvsskiftet efter hustru Brita Ersdotter undandolt, hava de i förmåga av 9 Cap Ärvdebalken ej allenast förbrutit, utan förklaras ock skyldiga att betala till arvingarna så mycket som undandolt är, i fall de ej godvilligt en sådan sin rätt eftergiva, ägandes och Johan Matsson så mycket mindre fog att tala på någon skötsellön efter svärmodern, som hon varken i livstiden finnes hava honom någon försäkran därom givit, eller dess medarvingar vilja tillstå honom den samma hava förunt. Och som ej ringa liknelser äro, att med detta skifte oriktigt tillgått, och ännu mera uteslutit, som ej blivit uppgivet. Fördenskull vill Rätten hava förunt så väl Johan Matsson och dess hustru, som Olof Matsson och dess hustru tillika med Anders Persson tid och rådrum, att innan nästa Ting för länsman Fahlberg och nämndemannen Erik Andersson riktigt uppgiva, om något av egendomen hos denne eller andra skulle vara förglömt och innestående, att de sedan därpå med desto tryggare samvete kunna avlägga eden, och att de alltsammans riktigt anteckna låtit. Vartill och Rätten till undgående av mened och det påföljande .... vill dem härmed allvarligen hava förmant och åtvarnande.

Inget av dessa mål förekom vid något senare ting. Förmodligen ingicks förlikning med hjälp av de gode männen.

Helgdagsliv i Kyrkbyn

De följande excerpterna berör inte direkt Per Ersson eller hans släktingar, men kan kanske ge ett bidrag till den bild vi har om den tid och den miljö de levde i. "Brännvinsmånglare" Per Larsson är min fmfmfmff och det var hans son, Lars Persson, som kämpade om gärdesgårdsstörarna.

KLRD, 79, f942v, 17 okt 1722

Utav befallningsman Fredrik Rothoff anklagades Lars Persson och Erik Ersson i Kyrkbyn, för svordom och slagsmål, som de förlidne sommar ute på ängen varande, om en söndag afton sins emellan förövat, varom han till laga plikt yrkar.
Erik Ersson berättade, att då samtliga byamännen förledne sommar 14 dagar efter midsommar hållit sins emellan gärdesgårdssyn, skall han med Lars Persson kommit att tvista om några stänger, som legat på dess gärdesgård, dem han förment vara sig tillhöriga, varom då han honom tillsport, skall Lars Persson begynt till att svära och sagt dem vara sina, kallandes Erik tjuv och skälm, samt dragit honom i håret och skägget.
Lars Persson tillstod väl det han tagit Erik i håret, efter han velat tillägna sig de gärdselstänger som varit honom tillhöriga,och han uppå sin egen skog huggit, såsom och att han påbördat honom dessa okvädingsord, men skall åter Erik Ersson honom tillbaka lika bemött.
Anders Ersson, Johan Johansson och Abraham Ersson, som blivit häröver till vittnen inkallade berättade, det Lars Persson och Erik Ersson vid gärdesgårdssynen, som skett sent om aftonen, varit sins emellan stridiga om dess gärdselstänger, havandes Erik sagt dem vara sig tillhöriga, men Lars därtill nekat, med utsago, det Erik skulle vara en tjuv och skälm till dess han sådant kunde bevisa, vilket han åter uppå Lars invänt, då de väl något ryckt och Lars fattade Erik en gång i håret, men intet vidare oväsen gjort.
Resolution: Efter eget vidgående och de avhörda vittnens intygande sakfälles Lars Persson för hårdraget, samt de tvenne Erik Ersson påbördade okväden i förmåga av 13 Cap ....till sina 3 daler smt, såsom Erik Ersson för tvenne okväden, som han Lars Persson tillagt till 3 daler smts plikt.

KLRD, 100, f 863v, 26 okt 1733

Uppviste fjärdingsman Erik Olsson i Södernäfde tvenne gamla svarta sidentygmössor med där tillhöriga band, han tagit ifrån pigorna Sara Matsdotter i Kyrkbyn och Karin Ersdotter i Djäknehyttan, som understått sig tvärt emot Kungl. förbudet dem om en söndag bruka, varom de nu under förhör ställdes, äskande han dem laga plikt, likaledes på flickan Per Matssons dotter i Forsbo om 10 års ålder, som medan modern var i fähuset henne alldeles oåtspord, tagit ett hennes taftshalskläde, som hon haft på sig till kyrkan.
Sara Matsdotter tillstod så skett vara, men förebar till ursäkt sitt oförstånd, och att hennes moder jämte systern blivit döda, dem hon med en sådan huvudbonad tänkt sig vara tillåtet att sörja.
Likaledes skall ock Karin Ersdotter, som allenast berättas vara 15 år gammal, emot moderns vetskap tagit en sin fasters mössa, att därmed sörja morbrodern som då skulle begravas.
Resolution: Som det uti Kungl. förordningen av den 3 juni 1720 §4, samt förklaringarna däröver av den 9 november 1731 och 15 mars 1732, är allmogens barn, som vistas hemma hos sina föräldrar, alldeles förbjudet att bära något av silke, sidentyg eller halvsiden, varken till tröjor eller mössor, alltså sakfälles Sara Matsdotter till 8 dagars fängelse på vatten och bröd, jämväl Karin Ersdotter till samma plikt, men om modern efter hennes föregivande skulle finna det av oförstånd skett vara, skall hon i det ställe likmätigt Kungl.resolutionen den 22 juni 1722 §6, som med sin dotter ej bättre uppsikt haft, erlägga böterna 40 daler smt. Blivandes eljest Per Matssons lilla flicka denna gången förskont, så vida det ej kunnat visas, att modern varit inne eller tillstädes när hon begav sig till kyrkan.

(Forts. nästa sida)

KLHA, VI, AI:1, opag., 28 maj 1697

Berättade Cronans befallningsman Anders Carlbohm, att Kyrkoherden uti Grytnäs för honom angivit, det Per Larsson i Grytnäsbyn, tvärt emot Kungl. Maj:ts allernådigste förbud och Landshövdingens sedermera publicerade förordning skall hålla ett olovligt öl- och brännvinsmångleri, varav vid kyrkan ett otidigt väsende förorsakas, och både vid stämmor och likvidationsmöten stora otidigheter och slagsmål och svordomar, samt annat oskickligt leverne förövas, anklagandes nu honom därför, med påstående, att han efter Landshövdingens förordning av den 2 april 1696, för sådan olovlig öl- och brännvinsförsäljning må med den näpst anses, som där uti förelagd är, nämligen 40 daler smts vite.
Per Larsson tillstädes svarade, att honom sådant förbud tillförne okunnigt varit, men sedan han förleden vinter vid Pålsmässotid, det av predikstolen hört avkunnas, skall han intet brännvin eller öl sålt hava, hade dock sig någon enda tunna sedan bränt och sålt, skolandes han intet vara allena som sådant krögeri hållit, utan flera, såsom Per Andersson i Grytnäsby, Anders Ersson Målare ibid, en piga i Östanbyn, nog komma andra från Avesta, såsom Bertils Brita, de ifrån Forsen, vilka hela året igenom, var lördag skall komma dit och utmångla brännvin över söndagarna.
Nämnden betygade härvid, att Kyrkoherden själv, förutom det han på predikstolen förbudet avkunnat, dem allvarligen förmanat och åtvarnat, att innehålla vid deras krögeri, men med samma förmaning litet uträttat.
Resolution: Såsom det allmänt kunnigt är, att denne Per Larsson i Grytnäs Kyrkby sålt brännvin, grannarna desslikes honom sådant övertyga, han jämväl själv det tillstå och bekänna måste, att han sedan Landshövdingens förbud av den 2 april 1696 på predikstolen avkunnat vart, bränt någon enda tunna och därav sålt, alltså kan Rätten intet fria Per Larsson, ifrån det uti Landshövdingens förbud uttryckta vite, utan sakfälles han därefter till sina 40 daler silvermynt, med åtvarning för slikt olovligt och så strängeligen förbjudet öl- och brännvinsmångleri. Sig hädan uti granneligen tillvaratager, så framt han slika böter vidare undfly må.

PROSTEN FÅR EXTRAJOBB

KLHA, V, AI:2, f 198v, 1 okt 1689

Resolverades, att Michel Matssons son i Djäknehyttan av 11 års ålder, som gått in i Inspektoren Anders Björks trädgård och tagit olovligen äpplen, så ock skämt ett träd, skall plikta med en ståtlig risbastu, som Prosten honom giva skall, honom till varning och rättelse hädanefter, vilken execution Rätten hava velat committera fadern, men lade han sig nästan i försvar för sonen över odygden.

Sakfälldes fadern att böta 3 daler för att han kommit drucken till Tinget.